

1934. júl. 29.

MAGYAR
HIRLAP

A Tabán emlékezete

Azokban az európai nagyvárosokban, amelyeknek öslakosságuk van, vagyis nem az industrializálódás következtében nagyhirtelesen összeverődött vidékiekből áll a lakosság zöme, — ott mindenütt akad a városrészeknek egy-egy olyan zuga-szöglete, amelyhez nosztalgias emlékezéssel vonzódik a benszülött városi. Bécsben Grinzing, Párizsban a Montmartre, Nápoly mellett Sorrento tölti be ezt a hivatást. Dalok kelnek szárnyra, amelyeket felkap az ucca népe s bennök éli ki a mindenki velé született, ősi regresszív ösztönt: a multba, a csöndbe való visszavágyódását.

Budapest, a maga amerikai fejlődési tempójával, összevissza 60 éves multjával és urbanizációs jellegű, tehát vidékről jövő népszaporulatával nem ért meg odáig, hogy ilyen „dalos szöglete” csiszolódott volna ki a lelkéből. Túlságosan a jelenre és a jövőre kellett a szemét állandóan szegeznie, semhogy ideje jutott volna a multba való elmélázásra. Poétái — ha voltak néhányan — a pesti ucca vásárának voltak a dalosai, s a multbeli hangulatokra alkalmasabb, hepehupás kis budai uccáknak nem jutott költője vagy éppen muzsikusa.

Most, hogy a Tabán helyét már kopár bukkák jelzik csupán, — eső után köpönyeg! — most kezdenék felfedezni a Tabán romantikáját a nótaszerzők meg versírók is. Persze: késő bánat eb gondolat!

Pedig azért a Tabánnak is megvannak a maga irodalmi hagyományai, igaz, olyan korból, amikor a Rácvárost ért három istencsapása: a Lánchíd (amely fölősléggessé tette a Tabánba torkolló hajóhidat), a gőzvasút (amely a rácvárosi átrakodó hajókereskedelemnek adta meg a halálos döfést), meg az Erzsébethíd (mert ennek a számára új, modern Hinterlandot kellett teremteni, akár a Tabán halála árán is) még nem fenyegették a Tabán életét.

Persze, nem éppen nagyon dicsekedni való ez a mult, mert bizony a Rácváros olyan-

féle szerepet töltött be itt a víz partján, mint a londoni slum-ök, a hamburgi Sanktpauli, az isztambuli Galata vagy a tokiói Josivara: az olcsó és röpke szerelmeknek volt a tanyája, sőt még fürdőlete is ezt a célt szolgálta. Casanova is — ha igaz — ezért szállt meg 24 órára a Tabánban; és az egyébként jónévű kultúrhistorikus, dr. Cabanès, a „*La vie aux bains*” című, vagy 25 évvel ezelőtt megjelent művében 455 oldal közül — 13 sort szentel a budapesti fürdőknek, amelyekről csak annyit tud elmondani, hogy itt a szállodai szobákat „*baignoire garnie*”-val, vagyis egy másik nemhez tartozó lénnel ki-staffirozva kapnli!

Bizony, a magyar írók is meglehetősen mostohán foglalkoztak a Tabánnal, akár a 130 évvel ezelőtt író Gadl György, akár Nagy Ignác, akár Kiss József a maga ponyvaregényében, akár Ágai Adolf a maga pestbudai memoárjaiban.

A Tabán lebontása alkalmából gyűjtötte csokorba a

Literatura

az erre a budai városrészre vonatkozó magyar irodalmi emlékeket. Érdekes tanulmányt olvasunk továbbá a *Literatura* új számában a könyvkiadók papiroskosaraiban megrekedt kéziratokból; Lám Frigyes dr. külön tanulmányban vezeti be az irodalomtörténetbe a „pfuj-irodalom” fogalmát: azt az irodalomt, amely könyvszekrények zárt rekeszeiben szégyenkezve húzódik meg a nagyobb nyilvánosság elől. Számos könyvismertetés és cikk kapja meg oldalról-oldalra az olvasó figyelmét. A

Magyar Hirlap

előfizetői tudvalevőleg kedvezményes áron, havi 60 fillérért fizethetnek elő erre a kéthetenként megjelenő irodalmi riportlapra. (Kiadóhivatala: VI., Aradi u. 10. Telefon: 2-36-86.)